

zaaknummer 2011T554(1)

15 april 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers (, advocaat) te Nijmegen.

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van congregatie van de Broeders van Onze Lieve
Vrouw van Lourdes,

en

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven lid van congregatie van de Broeders van Onze Lieve
Vrouw van Lourdes,

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 20 februari 2012. Op 22 mei 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], Provinciale Overste van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes.

Op 24 september 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarop de klachten van klager tegen vier aangeklaagden werden behandeld.

Op 15 oktober 2012 heeft de Klachtencommissie de Provinciale Overste van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes, onder andere geadviseerd twee van die klachten, namelijk die tegen [naam] en [naam], niet gegrond te verklaren.

Mr. Bomers heeft op 5 november 2012 (ingekomen op 7 november 2012) namens klager een bezwaarschrift ingediend tegen het advies van de Klachtencommissie van 15 oktober 2012.

Op 21 december 2012 heeft de behandeling van het bezwaar achter gesloten deuren plaatsgevonden door de bijzondere kamer van de Klachtencommissie. Op 29 januari 2013 heeft de bijzondere kamer het bezwaar gegrond verklaard en bepaald dat de zaak tegen [naam] en [naam] opnieuw moet worden behandeld.

Op 19 maart 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn partner mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Bomers, voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam], voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Ten aanzien van aangeklaagde 1:

Iedere dag gingen de kinderen om 18.00 uur naar de slaapzaal, waar de bedden stonden. Er was een nachtwaker, aangeklaagde 1, die de wacht hield boven in een kamer die op de slaapzaal uitkeek. Aangeklaagde 1 keek door een luik de slaapzaal in. Klager plaste iedere nacht in zijn bed. Aangeklaagde 1 haalde klager dan uit bed en plaatste hem op de wc in de gang. Dit gebeurde dag in, dag uit. Op een nacht had aangeklaagde 1 er genoeg van en werd hij kwaad. Vanaf dat moment moest klager na het bezoek aan de wc naar boven, naar de kamer van aangeklaagde 1, zich spiernaakt uitkleden en moest hij met zijn armen omhoog blijven zitten op zijn knieën. Als hij zijn armen liet zakken, sloeg aangeklaagde 1 met een lat op het geslachtsdeel van klager en begon hij, zo hard hij kon, aan de tepels van klager te draaien. Het draaien aan de tepels deed zoveel pijn dat klager niet wist waar hij het moest zoeken. Hij kreeg hele blauwe plekken op zijn borst en heeft hier tot op latere leeftijd nog pijn en verwondingen aan overgehouden.

Ten aanzien van aangeklaagde 2:

Om 6.00 uur 's ochtends werden de kinderen van zaal 1 gewekt door aangeklaagde 2. Alle kinderen moesten naast het bed staan. Aangeklaagde 2 liep dan langs de kinderen en ging met zijn handen bij alle kinderen over hun geslachtsdeel om te voelen of ze droog waren. Klager stond daar naakt tussen, omdat hij zich 's nachts steeds moest uitkleden op de kamer van aangeklaagde 1 en vervolgens zonder kleren terug het bed in moest. Aangeklaagde 2 trok dan altijd aan het geslachtsdeel van klager.

Dit dagelijkse ritueel heeft twee jaar lang geduurd, namelijk de hele periode dat klager op zaal 1 verbleef. Hij kwam op zaal 1 toen hij vier jaar oud was en bleef daar totdat hij zes jaar oud was.

Omdat klager elke nacht in zijn bed bleef plassen, ging aangeklaagde 2 over tot verder strekkende maatregelen. Na het hiervoor genoemde ochtendritueel moest klager naar de badkamer gaan. Hij moest daar op een laken gaan liggen. Aangeklaagde 1 en een andere broeder lieten een bad vollopen met koud water en rolden klager in het laken. Vervolgens dompelden zij klager in het bad onder water, totdat klager bijna stikte en dat meerdere keren na elkaar. Dit is diverse keren gebeurd. Aangeklaagde 2 deed dit om klager het bedplassen af te leren.

2.2. Omstreeks 1960, toen klager twintig jaar oud was, begon hij te beseffen wat hij in [internaat] had meegemaakt. Als kind begreep hij dat niet. Nu drong de ernst van het seksuele misbruik door en raakte klager ernstig in de put. Klager kreeg neigingen om zelfmoord te plegen. Hij werd opgenomen in een psychiatrische kliniek in [plaats] en werd geplaatst in een gesloten inrichting. Maandenlang is hij in behandeling geweest bij een psychiater. Tegen deze

psychiater heeft hij alles verteld wat hem is overkomen. Klager kreeg therapie en vervolgens ging het beter met hem.

Toen klager 24 jaar was, trouwde hij met een meisje uit [plaats]. Ze kregen drie kinderen. Klager probeerde uit alle macht een nieuw en goed bestaan op te bouwen voor zijn gezin. De band met zijn vrouw verslechterde echter. Klager heeft haar verteld wat hij in zijn jeugd heeft meegemaakt, maar zij kon hem geen steun bieden. In 1975 is klager bij haar weggegaan. Zij belette dat klager na de echtscheiding contact zou hebben met zijn kinderen, hierdoor heeft klager zijn kinderen zeventien jaar lang niet gezien. Dit heeft hem veel verdriet gedaan.

Klager ging alleen verder en ging heel hard werken om niet met het verleden bezig te hoeven zijn. Klager kon echter moeilijk zijn draai vinden en wisselde vaak van baan. Klager heeft ongeveer 25 verschillende banen gehad. Hierdoor heeft klager geen volledig pensioen opgebouwd.

Nadat klager voor de tweede keer getrouwd en gescheiden was, ging hij naar [land], op zoek naar geluk. Na vier maanden keerde hij alweer terug naar Nederland. Vanwege dit vertrek naar het buitenland wordt klager gekort op zijn AOW.

Vervolgens is klager teruggegaan naar zijn kinderen en is hij in buurt van hen gebleven. Hij is toen voor een derde keer getrouwd. Dit huwelijk is na 12 jaar ontbonden.

Inmiddels heeft klager een goede en stabiele relatie met een weduwe en is zijn leven in dat opzicht in rustiger vaarwater terechtgekomen. Sinds een aantal jaren heeft klager weer regelmatig contact met zijn kinderen.

De worsteling met zijn jeugd blijft echter en is na het bekend worden van het seksueel misbruik in de media alleen maar groter en heftiger geworden. Klager is er dag en nacht mee bezig.

Een belangrijk element is dat klager in zijn jeugd, maar ook daarna zich misbruikt heeft gevoeld en niet is gerespecteerd als mens. Klager heeft niet of nauwelijks een gevoel van eigenwaarde meegekregen.

Klager heeft zich ondanks de moeilijke tijd in [internaat] en de problemen die hij heeft ondervonden met diverse broeders niet van de Rooms Katholieke Kerk afgekeerd. Klager heeft een aantal gesprekken met bisschop [naam] gevoerd. Deze gesprekken en de brieven die de bisschop naar aanleiding van de gesprekken naar klager heeft gestuurd, hebben klager enorm veel goed gedaan. Klager is er beter aan toe dan vóór de gesprekken met de bisschop.

2.3. Klager wil erkenning van het seksueel misbruik door aangeklaagden in [internaat]. Voorts vraagt klager om excuses van de Congregatie. Deze erkenning en excuses zijn voor klager ontzettend belangrijk. Die moeten hem houvast geven in de rest van zijn leven.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Broeder [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagden. Gelet op de ouderdom van de verweten feiten is de informatie die broeder [naam] heeft kunnen achterhalen betrekkelijk summier.

Hij concludeert dat ten aanzien van aangeklaagde 2 in de archieven geen duidelijke aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. Uit het rapport van de Commissie Deetman blijkt dat er tegen aangeklaagde 2 nog twee andere meldingen bij de Commissie zijn ingediend.

De inhoud van het klaagschrift heeft broeder [naam] zeer getroffen. Het is voor hem telkens opnieuw een klap als een medebroeder beschuldigd wordt van seksueel misbruik. Broeder [naam] heeft aangegeven, dat het hem, gezien alle omstandigheden, aannemelijk lijkt dat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden. Hij wil hiervoor zijn oprechte verontschuldigen aanbieden en spijt betuigen voor hetgeen klager is aangedaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Bij de Procedure bij klachten van seksueel misbruik die gold voor 1 november 2011 (hierna: de oude Procedure) was een toelichting gegeven op het begrip 'seksueel misbruik'. Hierin was onder meer vermeld: "Onder het begrip 'seksueel misbruik' vallen ook allerlei gedragingen die weliswaar geen misdrijf vormen doch wel de integriteit van mensen aantasten en in die zin een onveilige (werk)sfeer creëren. Het zal gaan om grensoverschrijdende lichamelijke gedragingen (aanrakingen in de vorm van betasten of betast willen worden, 'vriendschappelijke' klopjes op schouders en andere plaatsen etc.) en om grensoverschrijdende verbale uitlatingen (toespelingen, opmerkingen ed. met een seksuele inhoud of lading)..... Hoe gedragingen in dit verband opgevat moeten of kunnen worden, hangt dus sterk af van de omstandigheden van het geval, de personen die dit betreft etc. Dit neemt niet weg dat op grond van feiten en omstandigheden vast kan worden gesteld, dat bepaalde gedragingen de grenzen van fatsoen overschrijden."

Bij de Procedure die geldt vanaf 1 november 2011 is geen nadere toelichting gegeven op het begrip seksueel misbruik. De klachtencommissie zal zich derhalve conformeren aan de toelichting zoals gegeven bij de oude Procedure.

Hieruit vloeit voort dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde 1 en aangeklaagde 2 verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager gedurende de twee jaar dat hij op zaal 1 verbleef vrijwel dagelijks door aangeklaagde 1 op zijn geslachtsdeel is geslagen, terwijl hij voor straf naakt met zijn armen omhoog in de kamer van aangeklaagde moest zitten omdat hij in bed had geplast.

Tevens acht de Klachtencommissie aannemelijk dat klager gedurende twee jaar dagelijks heeft moeten dulden dat aangeklaagde 2 zijn naakte geslachtsdeel betastte bij het controleren op bedplassen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ten aanzien van aangeklaagde 2 ondersteund door de klacht van [naam], 2011T264, welke klacht gegrond is verklaard. Ten aanzien van aangeklaagde 1 laat de Klachtencommissie meewegen hetgeen de heer [naam], 2011T339, in zijn klaagschrift zegt over de wekbroeder van de zalen 1 tot en met 4. Ook hij spreekt van het draaien aan de tepels en het naakt staan vanwege het bedplassen.

Tenslotte laat de Klachtencommissie tot haar overtuiging meewegen de verklaring van de huidige partner van klager. Zij heeft verklaard dat zij reeds 19 jaar geleden van klager heeft

gehoord wat hem allemaal is overkomen terwijl hij verbleef op [internaat]. Het feit dat klager door 5 broeders is misbruikt, maakt begrijpelijk dat het voor de partner moeilijk is de namen van de verschillende broeders te koppelen aan de diverse gebeurtenissen. Daarnaast heeft de partner van klager verklaard dat zij erbij was toen klager op het kerkhof de naam van aangeklaagde 1 zag en voor hem duidelijk werd dat dit de nachtbroeder van zaal 1 was, en niet broeder [naam] zoals hij eerder had verondersteld.

Ten slotte acht de Klachtencommissie van betekenis, dat overste [naam] heeft verklaard het aannemelijk te vinden dat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas vier jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes de klacht gegrond te verklaren zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 15 april 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

zaaknummer 2011T544(1)

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.